

Współpraca francusko-sowiecka

Po wizycie min. Laval'a w Moskwie

Komunikat oficjalny

MOSKWA, 15. 5. (PAT.). O rozmowach min. Laval'a w Moskwie wydano następujący komunikat: — Panowie Stalin, Molotow, Litwinow i Laval wyrazili swe zaufanie do układu, podpisanego w Paryżu 2 maja b. r., który stwożył zobowiązania wzajemnej pomocy pomiędzy Z. S. R. R. a Francją i który ustala ich interpretację. Podczas rozmów w Moskwie w dniach 13, 14 i 15 maja przedstawiciele Z. S. R. R. i Francji mogli stwierdzić istnienie ducha przyjaznego zaufania, stworzonego pomiędzy nimi przez ten układ, którego szczęśliwy wpływ dał się odczuć podczas rostrzaskania wszelkich kwestyj o charakterze francusko-sowieckim lub europejskim będących przedmiotem zainteresowania i współpracy obu rządów.

Przystąpili oni do ich rozważania z największą otwartością i mogli sobie w ten sposób zapewnić, że ich cały wysiłek we wszystkich przedsięwzięciach dyplomatycznych dążył wyraźnie do tego samego istotnego celu utrzymania pokoju i organizacji zbiorowego bezpieczeństwa.

Byli oni całkowicie zgodni, by uznać w obecnym stanie sytuacji międzynarodowej zobowiązania, które narzucają się państwom szczerze przywiązanym do utrzymania pokoju i które wyrażają za manifestowały te wole pokojową przez udział we wszelkim poszukiwaniu wzajemnych gwarancji. Ciężko na nich przedewszystkiem obowiązek w tymże interesie zachowania pokoju, by w niczem nie pozwolić osłabić środków ich obrony narodowej.

Pod tym względem p. Stalin rozumie i całkowicie aprobuje politykę obrony międzynarodowej, realizowaną przez Francję by utrzymać jej siłę zbrojną na wysokości jej bezpieczeństwa.

Z drugiej strony przedstawiciele sowieccy i francuscy potwierdzili ich decyzję niezaniechania niczego w kontynuowaniu dalszej współpracy, by spowodować z pomocą wszystkich rządów, solidaryzujących się z polityką pokojową, wzrost polepszenia warunków politycznych, które jedynie mogą przywrócić zaufanie pomiędzy narodami, niezbędne dla rozwoju interesów materialnych i moralnych zbiorowości europejskiej.

Uznano mianowicie, że zawarcie paktu wzajemnej pomocy pomiędzy Z. S. R. R. a Francją w niczem nie zmniejsza zainteresowania w kierunku bezzwłocznego

kontynuowania realizacji paktu regionalnego w Europie Wschodniej, który jednoczyliby umawiające się strony, poprzednio wzięte pod uwagę na podstawie zobowiązań nieagresji, konsultacji i niepomagania napastnikowi, oba rządy będą kontynuowały zjednoczenie wysiłków, by zastosować w tym celu najwłaściwszą procedurę dyplomatyczną.

Stwierdzając publicznie swe wspólne intencje, reprezentanci Francji i Z. S. R. R. posiadają świadomość, iż stwierdzili wierne przywiązanie do konstruktywnego dzieła, które, będąc dalekie od wykluczenia jakiegokolwiek współdziałania, może być w pełni zrealizowane jedynie w szczerzej i swobodnej współpracy wszystkich państw zainteresowanych.

Sceptycyzm prasy francuskiej

PARYŻ, 15. 5. (ATE.). Wrażenie podróży ministra Laval'a jest niejednoznaczne. Szereg dzienników wyraża swe zastrzeżenia i wątpliwości.

„Journal” przypomina, że Francja zawarła w 1932 r. pakt nieagresji z Sowietami. Tem niemniej propaganda komunistyczna we Francji i kolonjach nie zmniejszała się. Dlatego też nie należy zbyt ufać zapewnieniom sowieckim w tej dziedzinie.

„Matin” zaznacza, że o ile propaganda komunistyczna w armii francuskiej natychmiast nie ustanie, zarzut dwulicowości pod adresem polityki sowieckiej będzie całkowicie uzasadniony.

„Ami du Peuple”, „Quotidien” i „Le Jour” wypowiadają się niezwykle sceptycznie o przyrzeczeniach rządu sowieckiego. Również „Ere Nouvelle” nie zdaje się

być całkowicie przekonana.

Komunistyczna „Humanité” wskazuje, że słowa komunikatu, że Stalin rozumie i całkowicie aprobuje politykę obrony ze strony Francji i uznaje konieczność utrzymania jej sił zbrojnych na wysokości jej bezpieczeństwa dotyczą jedynie obrony przeciwko Siłom narodowo-socjalistycznym.

Korespondent specjalny „Petit Parisien” twierdzi, że Sowietom rozporządza flota powietrzna, złożona z 4000 aparatów najnowszej konstrukcji.

„ECHO de Paris” donosi, że w ciągu lata uda się do Z. S. R. R. delegacja dwóch pułków francuskich. Poza ten dziennik twierdzi, że Laval w swych rozmowach ze Stalinem poruszył sprawę długów przedwojennych oraz tolerancji religijnej.

Czechosłowacko-sowiecki

Pakt o wzajemnej pomocy został wczoraj podpisany

PRAGA, 16. 5. (PAT.). Czechosłowackie biuro prasowe donosi, że w dniu dzisiejszym minister Benes i poseł ZSRR, Aleksandrowski podpisali pakt wzajemnej pomocy między Czechosłowacją a ZSRR.

PRAGA, 16. 5. (PAT.). Dziś dokonano w tutejszym Ministerstwie Spraw Zagranicznych podpisania paktu wzajemnej pomocy między republiką Czechosłowacką i Związkiem Socjalistycznych Republik Rad. Podpisania umo-

wy dokonali: ze strony czechosłowackiej Min. Spraw Zagranicznych Benes, a ze strony sowieckiej — poseł sowiecki w Pradze Sergiusz Aleksandrowski.

Pakt składa się z następujących pięciu artykułów:

Art. 1. W wypadku, gdyby republika Czechosłowacka lub Związek Socjalistycznych Republik Rad stały się przedmiotem zagrożenia lub niebezpieczeństwa napadów jednego z państw europejskich, ZSRR i nawzajem Republika Czechosłowacka zobowiązują się przystąpić natychmiast do wzajemnej konsultacji i zarządzeń, zmierzających do przestrzegania postanowień art. 10 paktu Ligi Narodów.

Art. 2. W wypadku, gdyby w warunkach przewidzianych w art. 15 paragraf 7 paktu Ligi Narodów, Republika Czechosłowacka lub ZSRR były podmiotem intencji szczerze pokojowych przedmiotem niespokojonej napaści ze strony jednego z państw europejskich ZSRR i nawzajem Republika Czechosłowacka użyćą sobie natychmiast pomocy i poparcia.

Art. 3. Biorąc pod uwagę, że według art. 16 paktu Ligi Narodów każdy członek Ligi Narodów, który ucieka się do wojny,

wbrew zobowiązaniom przyjętym w art. 12, 13 i 15 paktu, jest ipso facto uważany za dopuszczającego się aktu wojny przeciwko wszystkim innym członkom Ligi. Republika Czechosłowacka i nawzajem ZSRR zobowiązują się wzajemnie użyć sobie niezwłocznie pomocy i poparcia zgodnie z art. 16 paktu. W wypadku, gdyby jedno, lub drugie państwo stało się w tych warunkach i pomimo intencji szczerze pokojowych przedmiotem niespokojonej napaści ze strony jednego z państw europejskich, te same zobowiązania obowiązują w wypadku, gdyby Republika Czechosłowacka lub ZSRR stały się przedmiotem napaści ze strony jednego z państw europejskich w warunkach przewidzianych w art. 17 paragrafu 1 i 3 paktu Ligi Narodów.

Art. 4. Bez uszczerbku dla powyższych postanowień niniejsza umowa postanawia, że gdyby jedna z wysokich umawiających się stron została napadnięta przez jedno lub kilka innych państw w warunkach niedających podstawy do udzielenia pomocy i poparcia według niniejszej umowy, druga wysoka umawiająca się strona zobowiązuje się, że w czasie trwania konfliktu nie udzieli ani bezpośrednio, ani pośrednio pomocy ni poparcia napastnikowi, lub napastnikom, przyczem każda ze stron oświadcza, że nie jest związana żadną umową o pomocy, która stałaby w sprzeczności z tym postanowieniem.

Art. 5. Wyżej wymienione zobowiązania są zgodne z zobowiązaniami wysokich umawiających się stron, jako członków Ligi Narodów, wobec czego nie w niniejszym układzie nie może być interpretowane, jako ograniczające misję Ligi Narodów do powzięcia zarządzeń, zdolnych skutecznie zachować pokój świata, lub jako ograniczające zobowiązania, wypływające dla wysokich umawiających się stron z paktu Ligi Narodów. Umowa niniejsza, której tekst czechosłowacki i rosyjski są jednakowo autentyczne, będzie ratyfikowane, a dokumenty ratyfikacyjne zostaną jaknajrychlej wymienione w Moskwie. Będzie ona zarejestrowana w sekretariacie Ligi Narodów. Umowa będzie działała od chwili wymiany dokumentów ratyfikacyjnych i będzie obowiązywała w ciągu lat 5. Jeżeli jedna z wysokich umawiających się stron nie wypowie umowy co najmniej z rocznym wypowiedzeniem przed upływem tego okresu. Będzie ona obowiązywała bez ograniczenia czasu trwania. Każda jednak z wysokich umawiających się stron będzie mogła ją wypowiedzieć specjalnym oświadczeniem z terminem jednorocznym. Sporządzone w Pradze w dwóch egzemplarzach dnia 16 maja 1935 roku.

Co oznacza deficyt kwietniowy w naszym handlu zagranicznym?

Jak już donosiliśmy, bilans naszego handlu zagranicznego w kwietniu b. r. wykazał po raz pierwszy od dłuższego czasu saldo ujemne — w wysokości wprawdzie nieznacznej, bo tylko 231 tys. zł., ale niemniej zasługującej na bliższe omówienie.

Jak wiadomo bowiem, od jesieni 1929 mieliśmy stale bilans handlowy czynny, a jedynie w październiku 1933, wskutek dokonanej wówczas znacznej podwyżki taryf celnej, przywóz był przejściowo wyższy od wywozu.

Tym razem tego rodzaju wyjątkowych przyczyn dla wytłumaczenia kwietniowego deficytu naszego bilansu handlowego nie ma. Jest on raczej objawem dokonywającej się w ostatnich miesiącach stopniowej ewolucji w kierunku wzmacniania się przywozu i słabnięcia wywozu, która wprawdzie jeszcze nie zagraża aktywności naszego handlu z zagranicą, ale jednak sprawia, że wielkie nadwyżki czynne z lat ubiegłych jest teraz osiągać coraz trudniej.

Ewolucja ta widoczna jest, jeśli porównamy ostatnie trzy kwartały z takimże okresem o rok przedtem. I tak więc od sierpnia do stycznia włącznie mieliśmy w sumie nadwyżkę wywozu nad przywozem: przed rokiem 71 milionów, w tym roku zaś 102 milionów. Czyli — sytuacja szła w kierunku polepszenia się. Natomiast od lutego nastąpiło ostre załamanie, gdyż luty i marzec dały przed rokiem nadwyżkę czynną blisko 28 milionów, a w tym roku tylko 10 milionów. Kwiecień w roku 1934 zamknął nadwyżką 10 milionów, w tym roku mamy już ćwierćmilionowy niedobór.

Oczywista, jeden miesiąc nie uprawnia jeszcze do zbyt daleko

idących wniosków. Możliwe, że w następnych sytuacjach znów się wyrówna. Możliwe także, że trwająca od paru miesięcy dekonstrukcja w naszym handlu zagranicznym ulegnie ponownej zmianie na lepsze.

Po stronie wywozu mieliśmy w roku ubiegłym aż do jesieni stale tendencję rosnącą i dzięki niej wyrównywał się wzrastający również (choć nie w tym stopniu) przywóz. Od września jednak wywóz nasz uległ pewnemu osłabieniu: w czterech ostatnich miesiącach r. z. o 25 milionów, w 4-ch pierwszych r. b. o 18. Szczególnie

słabnie w tym roku wywóz węgla, cynku, drzewa, jaj, bekoniów. Wyrównujemy te ubytki wzmocnionym wywozem zboża i lnu, ale nie możemy wyrównać całkowicie strat ponoszonych w tamtych dziedzinach.

Równocześnie zaś przywóz, który w pierwszej połowie 1934 był tylko niewiele wyższy niż w pierwszej połowie 1933, a w drugiej połowie 1934 stał poniżej drugiej połowy 1933, w tym roku jest na zmianę — raz nieco wyższy niż przed rokiem, raz nieco niższy, naogół jednak ma raczej tendencję rosnącą. W szczególności

ści silniejszy jest w tym roku przywóz żelastwa i podwozi samochodowych, słabszy bawełny, wełny i nawozów, silniejszy natomiast produktów żywnościowych, jak zwłaszcza pomarańczę i śliki.

O ile wzrost przywozu w dziedzinie koniecznych surowców i środków produkcji jest naturalnym wypływem zarysowującego się pewnego ożywienia w przemyśle, to wzrost przywozu konsumpcyjnego nie może być pochyłany za objaw dodatni, gdy równocześnie ze spadkiem wywozu, maleje nadwyżka, bilansowa, z jakiej mogliśmy te wydatki pokrywać.

Liczne układy kompensacyjne z zagranicą, zawarte w czasie ostatnim, są w znacznej części wyjaśnieniem tych zwiększonych pozycji (np. co do pomarańczy). Zachodzi jednak pytanie, czy ekwiwalent, jaki za to otrzymujemy w nowych możliwościach eksportowych, jest dostateczny?

Jeśli w najbliższych miesiącach aktywność naszego bilansu handlowego nie dozna poprawy po przejściu — mamy nadzieję — załamaniu się kwietniowym, dowodziłoby to, że w tych układach kompensacyjnych interesy polskie nie zostały zabezpieczone w sposób należyty i że wymagają one rewizji.

Ghetto dla żydów wprowadza Afganistan

„Nasz Przegląd” donosi: W Herat (Afganistan) wydano zarządzenie o utworzeniu nowego getta dla żydów. W myśl tego zarządzenia żydzi nosić będą specjalny strój, składający się z czarnej czapki, oraz czerwonych tablic na piersi. Wzbronione jest żydom publiczne palenie tytoniu,

przejeżdżanie przez ulice oraz konna jazda. Dalej nie wolno im się golić oraz wzbronione im jest budowanie domów, któreby były wyższe od domów muzułmańskich. Poza tem wprowadzone ostrą cenzurę korespondencji, o trzymania i wysyłanie przez żydów.

Bójki o meble polskie w Palestynie

JEROZOLIMA, 15. 5. (PAT.). Jeden z kupców palestyńskich w

30.000

Zmian nazwisk

HELSINGFORS, 15. 5. (PAT.). Dzisiaj w 129 rocznicę urodzin wielkiego patrioty i męża stanu Finlandji Suellmana, 30.000 osób zmieniło swe nazwiska o brzmienie szwedzkie, na fińskie.

czasie swej bytności w Polsce za kupił kilkadziesiąt kompletów pokojowych. Meble te sprowadzone do Palestyny, po opłaceniu kosztów transportu i cła, okazały się dwa razy tańsze od mebli tego samego gatunku, wytwarzanych na miejscu.

Palestyńscy stolarze, których zarobki są bardzo wysokie, wrogo przyjęli transport mebli polskich, dopuszczając się nawet ekscesów. Ponieważ jednak kalkulacja mebli polskich, dobrego gatunku, jest bardzo korzystna przy imporcie do Palestyny, należy się spodziewać dalszych wysiłków.

Policja w samochodach ściga Wóz z wieprzami

PIOTRKÓW TRYBUNALSKI 16. 5. Oryginalna egzekucja odbyła się w Piotrkowie. Mianowicie sekwestrator II Urzędu Skarbowego, Stefanski, spotkawszy na ulicy wóz z trzodą chlewną, należącą do płatnika, zalegającego z podatkami, zatrzymał wóz przed Urzędem Skarbowym i ażeby nałożyć na wieprze sekwestr, usiłował wóz skierować na dziedziniec Urzędu. Konie jednak widać przeoczyły intencje sekwestratora w stosunku do ich pana, bo ani prośbą,

Nawrócenie na katolicyzm wiceadmirała angielskiego

MIASTO WATYKAŃSKIE, 16. 5. (KAP.). Wiceadmirał John Knowles, dowódca pierwszej eskadry krążowników floty śródziemnomorskiej, przyjęty został w

tych dniach na łono Kościoła katolickiego przez p. Bazylię Wedge, przeora benedyktynów klasztoru św. Andrzeja w Edynburgu.

Oredzie misjonarzy amerykańskich w sprawie złagodzenia stosunku do Japonii

LONDYN, 15. 5. (ATE.). Prasa japońska ogłasza oredzie mi-

sjonarzy amerykańskich, pracujących w Japonii, wysłane do narodu amerykańskiego. Misjonarze nawołują do złagodzenia stosunków między U. S. A. a Japonią i podkreślają, że w tym celu koniecznym jest: 1) zmienić ustawę imigracyjną w U. S. A., obniżając uczucia żółtej rasy, 2) zaniechać wrożej propagandy w stosunku do Japonii i 3) zaniechać manewrów morskich w pobliżu Japonii oraz innych wyzywających działań. Oredzie podpisane jest przez wszystkich 217 misjonarzy amerykańskich, pracujących w Japonii.

Podróżuj samolotem

Uruchomienie kopalni w Wieliczce

Po 14-dniowej przerwie, spowodowanej pracami adaptacyjnymi, uruchomiona została spowrotem kopalnia soli w Wieliczce. Kopalnia pracuje na trzy zmiany.

Wyrok kłajpedzki

RYGA, 15. 5. (ATE.). Z Kowna donoszą: Sąd Najwyższy zakończył swe obrady w sprawie skargi kasacyjnej przeciwko wyrokowi w procesie kłajpedzkim. Wyrok Sądu Najwyższego będzie opublikowany w piątek 17 b. m. o godzinie 13-ej.

Bliskie narodziny w małż. ks. Kentu

LONDYN, 15. 5. (ATE.). Z kół dworskich donoszą, że księżna Kentu spodziewa się potomka na początku jesieni. W obecnej chwili bawią w Londynie rodzice księżnej, książę Mikołaj grecki i jego małżonka W. księżna Helena Romanow. Wiadomość o bliźnich narodzinach w domu królewskim wywołuje powszechną radość.

Giełdy nieczynne

W związku z uroczystościami pogrzebowymi warszawskie giełdy pieniężne i zbożowo-towarowa będą nieczynne w dniach 17 i 18 b. m. Z giełd prowincjonalnych nadchodzi wiadomości o analogicznych zarządzeniach.

Kryzys gospodarczy w Gdańsku

Z Gdańska donoszą: Kryzys gospodarczy na obszarze wolnego miasta Gdańska nie uległ złagodzeniu mimo dewaluacji guldena. Mnożą się likwidacje sklepów i przedsiębiorstw handlowych.

Szczególnie ostre formy przybiera przesilenie gospodarcze w Sopocie. Utrzymujące się chłody i wytworzone stosunki polityczne i gospodarcze spowodowały, iż Sopoty są dotychczas puste i nie mają kuracjuszy. Wiele sklepów i lokali rozrywkowych jest zamkniętych a kasyno sopońskie przeżywa ostry kryzys.

Władze gminne w Sopocie zamierzają apelować o pomoc do

senatu wolnego miasta.

GDANSK, 16. 5. (PAT.). Jak już donosiliśmy, komisarz do kontroli cen wydał zarządzenie, przywracające wolny obrót w Gdańsku. Zarządzeniu temu nie podlegają artykuły żywnościowe oraz artykuły pierwszej potrzeby, których obrót nadal będzie podlegał nadzorowi komisarza.

Ceny na artykuły — wobec częściowego przywrócenia wolnego obrotu — dostosowały się mniej więcej do poziomu cen istniejącego w Polsce. W kilku wypadkach są one nawet wyższe.

W związku z tym ruchem cen, staje się tu aktualna sprawa podwyższenia zarobków.